

ความเชิงประการสุดท้าย สุดแห่งความเชิงชีวิต ตรงกับคำว่า นิพพิทา

นำเสนอเมื่อ : 22 พ.ค. 2552

รวมความว่า ความเชิงคืออารมณ์พื้นฐานที่ผสมผสานระหว่างความหึงหวง หึงหวง ความเปื้อน และความเอียน ความเชิงมีถึงสามระดับ กล่าวคือ ผู้ที่มีความเชิงขั้นธรรมดาเพราะไม่มีอะไรทำ ควรจับอะไรบางอย่างขึ้นมาทำแกแข็ง ผู้ที่เชิงเพราะความเปื้อนความจำเจ ก็ควรเติมเสน่ห์หรือใส่ผงชูรสลงในสิ่งจำเจนั้น สวนทานที่เชิงถึงขนาดเอียนชีวิต เพราะสูญเสียเป้าหมายของชีวิตกระทั่งนั้น ก็ควรมองหาจุดประสงค์อันอื่น แลวกล้าตัดสินใจเลือกทางใหม่ของชีวิต.

สุดแห่งความเชิง

"ความเชิงประการสุดท้าย" คือความเชิงระดับสุดยอดที่เรียกกันว่า "ความเอียน" นั่นคือความเปื้อนโลก หรือเอียนชีวิต ตรงกับคำว่า นิพพิทา หรือความหน่ายโลก ใครที่เอียนชีวิตจะมีความเชิงชนิดถาวร มองเห็นโลกไม่น่าอภิรมย์เอาเสียเลย ถ้าไม่ออกบวชหรือฆ่าตัวตาย ก็มีชีวิตอย่างหมดชีวิตชีวา ความเอียนชีวิตเกิดมาจากสาเหตุที่ว่า เป้าหมายในชีวิตได้พังทะลายลงอย่างกระทันหัน บางครั้งเป้าหมายหรืออุดมคติในชีวิต ได้พังทะลายลงเพราะราชนิยมของเราเปลี่ยนแปลงไปเอง เป้าหมายที่เราเคยตั้งไว้กลายเป็นสิ่งที่ไร้คุณค่า ตัวอย่างคือ **เจ้าชายสิทธัตถะ** เคยมองตำแหน่ง จักรพรรดิว่าเป็นสิ่งชวนไขว่คว้า ต่อมาเมื่อทรงพิจารณาเห็นความไม่เที่ยงของชีวิต พระองค์ทรงมองไม่เห็นคุณค่า ของความเป็นพระเจ้าจักรพรรดิอีกต่อไป เป้าหมายชีวิตเดิมได้พังทะลายลง ความเอียนชีวิตได้ครอบงำพระทัยของพระองค์ ดังนั้น จึงทรงหาเป้าหมายใหม่ให้กับชีวิต คือ **"ทรงปรารถนาความเป็นพระพุทธเจ้า"**

เป้าหมายชีวิตของคนธรรมดา อาจถูกทำลายได้ เพราะเห็นระบบสังคมที่ฟอนเฟะ หรือผู้นำที่ไม่เอาไหน ซึ่งทำให้คนอยู่ในสังคมอย่างหมดหวัง บางคนจึงทำตัวเป็นอึปี้ ผู้สุมกัญชยาเสพติด บางคนหมดศรัทธาในพ่อแม่ของตัวเอง ก็หันเข้าหายาเสพติด เขามียาเสพติดใจจุดประกายชีวิตชีวาในหัวใจ ผู้หวังดีต่อเขาอาจเฝ้าการบำบัดทางกาย จนเขาหนีอิทธิพล ของยาเสพติด แต่ใครจะรับประกันได้ว่าเขาไม่หันกลับไปหามันอีก เพราะนั่นเท่ากับจุดเขาออกจากโลกอันนบรจริต เมื่อเขาเลิกใช้ยาเสพติด แล้วชีวิตเขาอาจจะเชิงมาก จนเขาต้องกลับไปหายาเสพติดอีก ดังนั้น เขาควรได้รับการบำบัดทางใจอย่างรีบด่วน ด้วยการหาเป้าหมายเป็นหลักยึดในชีวิตของเขา

คนเอียนชีวิตอีกประเภทหนึ่ง คือ **คนผิดหวังอย่างแรง เพราะเป้าหมายชีวิต ถูกสาเหตุภายนอกทำลาย** เช่น นักเรียนผู้ทุ่มเทกับการเรียนอย่างมาก แต่ก็สอบตกอย่างพลิกลือต นักธุรกิจผู้ประสบกับสภาพล้มละลายอย่างไม่รู้เนื้อรู้ตัว นายกรัฐมนตรีถูกคณะปฏิวัติให้สละเก้าอี้ อยากรุกระทันหัน คนเหล่านี้เป็นผู้ผิดหวังอย่างแรงจนเกือบหมดกำลังใจในชีวิต มีสภาพเหมือนกับคนอกหัก คนผู้กำลังตกอยู่ในห้วงรัก ยอมวาดฝันในอากาศเขาสูดอากาศ สร้างอนาคตใครคนหนึ่ง หยาดเหงื่อแรงงานทุกหยดหยาดหลังแล้วเพื่อสร้างรังสรรค์สำหรับใครคนนั้น แต่แล้ววันที่ฟ้าไม่ปราณีก็มาถึง เมื่อรังรักถูกฟ้าผ่าเพราะใครคนนั้นตีจากไป เขาหยุดการสร้างตัวทันที ถ้ากำลังเรียนก็เลิกเรียน ถ้ากำลังทำงานก็ทิ้งงาน เขาไม่รู้อะไรจะสร้างอนาคตต่อไปทำไมหรือเพื่อใคร เขาคงอยากหลีกหนีถึงความหลังครั้งก่อนเก่าดีกว่าลืมตาตื่นมาพบชีวิตจริงที่เลือนลอย คนอกหักจึงมีทั้งอดีตอันขมขื่น และปัจจุบันที่สุดเชิง ความเอียนไม่ว่าจะเป็นของคนประเภทใด ล้วนเนื่องมาจากการพังทะลายของเป้าหมายในชีวิต ถ้าเราประสบกับความเอียนเช่นนี้จะทำอย่างไร ชีวิตอันหมดที่หมาย มีสภาพไม่ผิดกับวาวหลุดจากสายป่าน ดังนั้น ต้องประคองตัวให้ต้อยใจความผิดหวังหรือความเอียนทำลายอนาคตหรือดับชีวิตของเรา ปล่อยตัวเองด้วยคำของโบว์ที่ว่า **"แม้อะไรทุกอย่างจะเสียไปแล้ว อนาคตก็ยังอยู่ และ สถานการณ์ไม่ได้เลวร้ายที่สุดอย่างที่เราคาดคิด ในวันอารมณ์เสีย"** หวังสถานการณ์ที่ไม่ได้เลวร้ายที่สุดอย่างที่เราคาดคิด **"ในวันอารมณ์ดี"** จากนั้นจึงสร้างเป้าหมายใหม่ให้กับชีวิต อย่างแซมซาแต่มั่นคง ขอสำคัญจึงอยู่ที่ว่า เราไม่ปล่อยชีวิตไหลลงลอยไปตามยถากรรม เพราะถ้าขึ้นพลอยไปเช่นนั้น สถานการณ์แม้แต่จะเลวร้ายลงเรื่อย ๆ เราต้องรีบสร้างเป้าหมายใหม่ของชีวิต มาทดแทนสิ่งที่พังทะลายไป เหมือนอย่างพระพุทธองค์ ทรงเลือกโพธิบัลลังก์ แทนราชบัลลังก์ สวนมากคนเราไม่กล้าเลือกแนวทางชีวิตใหม่ อยากรุพระพุทธรูปทรงกระทำ เรากลัวว่าทางใหม่จะเลวร้ายกว่าทางเก่า แล้วผิดหนักกว่าเก่า ความจริงนั้นเรามีเสรีภาพในการตัดสินใจเลือก **มองปอล ชาตร** ยืนยันว่า **"มนุษย์ถูกสร้างให้มีเสรีภาพ"** ดังนั้น เราต้องไขเสรีภาพในการเลือกแนวทางใหม่ของชีวิต แม้อายุหลังการณจะปรากฏว่า เราเลือกทางผิด เราก็ไม่เสียใจ คนที่ลืงเลไม่ยอมตัดสินใจเป็นคนน่าสงสาร เขากลัวความเอียนไม่รู้อะไรจะดีกว่าความรับผิดชอบจากการตัดสินใจ เขามีลักษณะเหมือนคนผู้หลงทางกลางป่า แต่ไม่กล้าเลือกเดินไปตามทางสายใดสายหนึ่ง เพราะกลัวจะไปพบทางตัน คนชนิดนี้จะติดอยู่ในป่าจนตาย คนที่ขาดเป้าหมายใหม่ให้กับตัวเอง ก็จะเชิงจนตายเช่นกัน.

รวมความว่า ความเชิงคืออารมณ์พื้นฐานที่ผสมผสานระหว่างความหึงหวง หึงหวง ความเปื้อน และความเอียน ความเชิงมีถึงสามระดับ กล่าวคือ ผู้ที่มีความเชิงขั้นธรรมดาเพราะไม่มีอะไรทำ ควรจับอะไรบางอย่างขึ้นมาทำแกแข็ง ผู้ที่เชิงเพราะความเปื้อนความจำเจ ก็ควรเติมเสน่ห์หรือใส่ผงชูรสลงในสิ่งจำเจนั้น สวนทานที่เชิงถึงขนาดเอียนชีวิต เพราะสูญเสียเป้าหมายของชีวิตกระทั่งนั้น ก็ควรมองหาจุดประสงค์อันอื่น แลวกล้าตัดสินใจเลือกทางใหม่ของชีวิต.